47ste jaar. — Nr 36. Zaterdag 24 Maart 1900.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :
Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **1** fr. centiem per drukregel.
Reclames, voorrissen en andere artikels voorzien of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 24e MAART 1900.

Wetgevende kiezingen.

ARRONDISSEMENT TONGEREN-MAESEYCK.

FIAT LUX !

Drie herhaalde malen hebben wij eenen oproep tot de eendracht gedaan.

De « dissidenten » willen van geene eendracht hooren ; wat nog erger is, zij verwerpen, de eene na de andere, alle poginigen tot toenadering.

Zij handelen dus met voorbedachten raad.

In tegenwoordigheid van dit droevig schauwspel en op het oogenblik dat « eenige tongersche katholieken » den burgeroorlog tusschen politieke vrienden gaan doen losbreken, niet alleen in dit arrondissement maar ook nog in dat van Maeseyck, weemd tot heden aan zulken noodlottigen strijd, roepen wij tot onze medeburgers die aan de knoets schijnen te lijden :

« Gij werkt mede aan den val van het ministerie ; gij begaat eene fout die niet te vergeven is ; uwe verantwoordelijkheid zal overgroot tegenover het gansche katholieke land zijn. »

Het betaamt dat onze vrienden over deze punten ingelicht worden.

∴

De tweedracht is voorbedacht.

De tweedracht tusschen katholieken op het huidig zoo moeilijk oogenblik, is wegens de tongersche katholieke dissidenten, eene *VOORBEDACHTE* scheuring. Zij is *GEWILD*.

Laten wij terug keeren tot de kiezing van 1898. Reeds daags na de kiezing werd het woord « WEDERWRAAK » uitgesproken. Snel vloog het van mond tot mond en men duidde reeds van toen den candidaat aan, die bij de eerste gelegenheid, als vaandeldrager zou opkomen.

Men beweerde, ten onrechte volgens ons, dat de groote bijval van M. Gielen, tijdens de kiezing, aan zijn blad « *De Waarheid* » te danken was.

Deze bijval was verpletterend voor zijnen tegenstrever geweest ; oordeelt liever : van 3 tot 5000 stemmen, te midden der katholieke partij zelve.

De partij der wederwraak te Tongeren zegde zich : Laten wij ook een blad stichten, half fransch half vlaamsch gelijk dat van M. Gielen ; op het plechtig uur van den strijd, zal het ons als hans en schild dienen.

En het orgaan der tongersche dissidenten werd uit den niet getrokken ; het verschijnt 's woensdags.

Thans zien wij het aan 't werk ; alle weken wordt het aan de vier hoeken der beide arrondissementen verspreid ; is het niet waar dat zijne artikels haat en gal druipen ?

Maar hoe ook zou het kind der *GRAMSCHAP* rechtvaardig, lieflijk of goedwillig kunnen zijn ? Met zulke gevoelens bekreunt de « wraak » zich niet.

∴

24 MAANDEN STRIJD.

En daarmede zijn onze schismocraten nog niet te vreden.

Terwijl deze zaken zich voordeden, was er een ander tongersch weekblad, op dezelfde pers gedrukt en 's zaterdags verschijnend, dat er genoegen in schepte den achtbaren Heer Gielen, den gekozene der katholieken, onophoudend en hevig aan te vallen.

En zulks gebeurde alle zaterdagen, gedurende twee volle jaren !!!

24 maanden onverpoosden strijd !!!

Tot heden toe had men nog nooit iets gansch het land, te midden der katholieke partij, zulk feit te zien gebeuren.

Wat ! de tegenstrever van M. Gielen moet, op de gansche lijn, het onderspit delven ? de katholieken verkiezen hem drien haltsten, met eene ontzaggelijke meerderheid, en niettegenstaande dien onbetwistbaren « poll », verklaart een katholiek weekblad een onverpoosden oorlog aan den gekozene der katholieke meerderheid !

Ofwel, deze hardnekkigheid beteekende dat men, bij de eerste gelegenheid, eene wederwraak bereidde, dat men ondertusschen het vuur der tweedracht moest aanhouden en de gelderen der vrienden dicht aansluiten ;

ofwel is zulke gedragslijn onbegrijpelijk, ja onverstandig en dom.

De gebeurtenissen die zich heden ontrollen onder de bedroefde oogen van alle goede en echte katholieken, leggen maar veel te duidelijk uit dat het gedacht eener « wederwraak » met voorbedachten raad door de tongersche dissidenten gekoesterd werd.

Heden is allen twijfel onmogelijk geworden.

Het plan is ontsluierd.

De dissident is dus niets ander dan het een of het ander lid van deze kapel die de wederwraak gezworen heeft, uit haat, en den uitslag der kiezing van 1898, niettegenstaande het groot gevaar in hetwelk de katholieke meerderheid van het gouvernement verkeert.

Ehwel ! wij zullen tot deze eenige verdwaalden zeggen : de Godsdienst en de katholieke partij waren in recht niets anders en iets beters van uwe jeugd, van uw talent en uwen hoogmoed te verwachten.

∴

Wet voordeelig aan de dissidenten.

Scheuring noodlottig aan de partij.

Voorzeker, en vooral met het oog op de menschelijke zwakheid, zouden wij tot een zeker punt eenen kiesstrijd verstaan, indien wij nog na Mei, in de Kamer, over eene meerderheid van 70 stemmen beschikten, zooals het vroeger het geval was.

Doch het ministerie kan omverworpen worden en juist dit moeilijk en onzeker oogenblik uitkiezen ten einde zich trachten te werken, eerder dan tijdelijk het *statu quo* aan te willen nemen, neen ! ziedaar wat geen enkel verstandig katholiek noch verstaan noch aanneemen zal.

Wij erkennen het in alle oprechtheid : de nieuwe wet is zeer gunstig aan eene dissidente candidatuur ; al de stemmen welke zij bekomt zijn voorkeurstemmen.

Ook moest men, om aan deze grootere kans van lukken te verzaken, met eene grootere dosis zelfverloochening en verknochtheid aan het vaandel bezield zijn.

Daarom had zulk eene gedragslijn ook grootere verdiensten gehad.

Doch ziet ! Boven deze edelmoedige gevoelens, verkiest men den strijd tusschen broeders en..... de verkiezing van eenen liberaal !

En wie zal daarna nog in de toekomst de terugkeer van dergelijken noodlottigen toestand kunnen beletten ?

∴

MEN SPEELT COMEDIE.

De dissidenten hadden dus sedert langen tijd, hun plan van « wederwraak » voorbereid.

Doch de kiezing nadert met rassche schreden ; men voelt de zware verantwoordelijkheid die gaat terug vallen op diegenen die de verkiezing van eenen liberaal zullen vergemakkelijkt hebben.

Men speelt comedie.

Iedereen weet dat de rangschikking der orde van de lijst zeer kiesch is, ingevolge het groot gevaar dat de 3de loopt. Nochtans werd er een akkoord tusschen de uittredende volksvertegenwoordigers gesloten, en M. Helleputte was gelukkig ervan kennis aan de provinciale raadsheeren te kunnen geven. Dezen keurden met eenparigheid de orde der voorstelling goed ; verbevene personaliteiten en talrijke uitstekende katholieken waren gelukkig over dezen uitslag en schouwden deze overeenkomst aan als de zekere waarborg van de nederlaag der liberalen in Limburg.

En de dissidenten ?

En hunne weekbladen ?

Aanhoort wat zij vertellen : Wij nemen de beslissing van dezen club, van die eenige personen niet aan ; overigens wij waren op die vergadering niet uitgenoodigd.

Veertien dagen gaan voorbij en onze vrienden, daarin aangemoedigd door verbevene invloeden, stellen eene nieuwe vergadering voor, op eenen zondag, om 3 ure, in het « Hôtel du Limbourg » te Hasselt, zoo groot was van onzen kant de zucht tot eene verstandhouding te geraken, die eervol voor eenieder zijn zou.

Eene straal van hoop deed zich een oogenblik aan den gezichtrinder op. Ijdele hoop, eilaas !

Neen, antwoorden de dissidenten, wij zullen deze vergadering niet bijwonen ; dat ons uwe voorstellen kennen.

Zodus, als die heeren niet uitgenoodigd worden op de vergadering der provinciale raadsheeren protesteeren zij ; en als men eene conferentie uitsluitelijk voor hen belegt, weigeren zij zich er naar toe te begeven !

De waarheid is dat deze heeren van geene eendracht willen hooren en zij verbergen hunne gedachte door eene echte comedie te spelen !

∴

Poll ! Poll ! Poll !

Daar in 1894 en vooral in 1898 deze twistzoekers zoo een groot belang aan de tusschenkomst der invloedrijkste personen schenen te hechten, en dat heden diezelfde bemiddelaars geene de minste werking meer op hun kunnen uitoefenen, gaan zij overal schreeuwen : Het is de Poll dien wij hebben moeten ; de Poll en niets dan de Poll.

Zeer wel.

Doch is die taal rechtzinnig ?

Wij zouden het willen gelooven, doch wij kunnen het niet.

Wij ook, wij zijn voorstanders dier groote volksraadplegingen ; doch onder eene voorwaarde ; dat er geene kwestie zij van onregelmatige polls gelijk in 1894.

Voor de dissidenten, zijn alle middelen om obstructionnisme te maken goed ; zij zoeken eene enkele zaak ; ten hunne voordeele de openbare denkwijze te misleiden.

Eene kleine redeneering zal het bewijzen.

De laatste kiezing dagteekent enkel van over 2 jaren. De dissident zet zich op als de voorstetter der gedachten van de handelswijze van den toen niet herkozenen candidaat.

Het is dezelfde partij, zeer verminderd evenwel, die het strijdperk intreht.

Ehwel ! welk is de uitslag van den plechtigen poll van 1898 geweest ?

Dat M. Gielen tusschen de 3 en de 5000 katholieke stemmen meer dan zijn tegenstrever bekomen heeft.

En zouden, in dat kort tijdstip, de kaarten van die heeren misschien veranderd zijn ? Hebben MM. Desmaisières en Gielen hun mandaat niet vervuld tot de voldoening der overgroote meerderheid hunner kiezers ? Hebben zij niet steeds de grootste blijken van opoffering jegens allen, armen en rijken, aan den dag gelegd ?

Het volk heeft geene enkele klacht tegen hen uitgebracht ! Hun lof wordt door eenieder uitgesproken en hunne handelwijze heeft hun de achting en de toegenegenheid van eenieder verworven.

En het is in deze omstandigheden dat de dissidenten, na stelselmatig alle middelen van toenadering verworpen te hebben, van poll komen spreken. Maar in hun binnenste willen zij van geenen poll hooren, omdat zij zeer goed weten dat de uitspraak ervan tegen hen zijn zou.

Voorzeker mishaagt ons die ernstige poll, die rechtvaardige poll niet. Doch, hoe zou het mogelijk zijn hem in alle kantons te richten ?

∴

VERKORTING EN BESLUIT.

De strijd tusschen katholieken zal voor onvermijdelijk gevolg de verkiezing van eenen liberaal hebben ;

deze verkiezing kan den val van het ministerie na zich slepen ;

wij hebben de dringendste oproepen tot de eendracht gedaan ;

wij verlangen deze eendracht die alleen in staat is ons van een onheil te vrijwaren ;

de poginegen onzer vrienden hebben geenen uitslag opgeleverd ;

de dissidenten hebben alle voorstellen van toenadering verworpen ;

zij willen van geene eendracht hooren ;

in 1898, werd hunne candidaat in volstrekte meerderheid gesteld, te midden der katholieke partij ;

MM. Desmaisières en Gielen zijn onbetwistbaar de gekozen der katholieke partij ; zij hebben hun mandaat met ijver en zelfopoffering vervuld ;

al degenen die zich tot onze twee achtbare werkvertegenwoordigers gewend hebben, deden zulks niet te vergeefs ; de heilzame uitslagen hun der machtige en welwillende bescherming, bestigen hetgeen wij kunnen te zeggen ; wat kan men meer verreischen ? Waarom zouden zij zich voor de dissidente minderheid moeten terug trekken ?

In 1898, heeft het kiezerskorps uitspraak gedaan ; wat is er sinds dien tijd veranderd ?

Eene dissidente candidatuur is niet te rechtvaardigen ; zij berust op niets.

∴

Het blijft dus vastgesteld dat de echte beweegreden der dissidenten een overdreven verlangen naar wederwraak is ; onder deze voorwaarden, is alle dissidente candidatuur enkel een werktuig van wraakneming.

De liberale partij in 1900.

Meer dan een katholiek vraagt zich met afschrik af : Zal ons katholiek ministerie de kiezingen van Mei overleven ?

Een klein getal antwoordt : ja ; een zeer groot getal antwoordt : neen ; andere halen de schouders op of schudden het hoofd ; zij schijnen te zeggen : Wie weet ? Op die vraag kan niemand antwoorden.

Laten wij een oogenblik veronderstellen dat, ingevolge onzer verdeeldheden hier en elders, het ministerie omver geworpen wordt ; welke zal de kleur zijn van het aanstaande kabinet.

Wij hebben reeds vroeger, met M. den Kanunnik Lucas gezegd, dat dit een liberaal-radicaal kabinet zijn zou.

Dit wil in andere woorden zeggen dat de mannen die het tot komend ministerie zullen uitmaken, tusschen de vooruittstrevende liberalen, en zelfs tusschen de radicalen zullen gekozen worden.

En welk zal het programma van zulk een ministerie zijn ?

Zullen de liberalen van 1900 anders zijn dan die van 1879 ? En zijn misschien sinds dien de radicalen de verdedigers der geestelijkheid, der katholieke scholen, van het vrijwilligersleger geworden ?

Dat de katholieken dit niet uit het oog verlieren. Wij kunnen het hun niet genoeg herhalen ; sedert de herziening der Grondwet zijn de liberalen tot de machteloosheid gebracht geworden ; in dezen erbarmigen toestand hebben zij niets of weinig van zich laten hooren ; zij hebben eene volstrekte stilzwijgendheid aangenomen. Doch, wil dat zeggen dat zij hun programma gewijzigd hebben ? Wil dat zeggen dat eens dat zij opnieuw de meesters geworden zullen zijn, zij hunne vervolgingen niet zullen hernemen tegen den Godsdienst, tegen de priesters, tegen de politieke instellingen ?

Hoegenaamd niet, en wij denken dat het aanstaande liberaal-radicaal ministerie aan ons allen, katholieken, het grootste kwaad doen zou.

Allen de katholieke gouvernementen zijn verdraagzaam geweest ; de geschiedenis is daar om zulks te bewijzen.

∴

Dit ernstig vraagpunt kan ook nog onder een ander oogpunt beschouwd worden ; dit is onder het oogpunt der menschelijke zwakheid.

Laten wij een oogenblik veronderstellen dat, ten gevolge het voorstellen eener « dissidente » candidatuur te Tongeren, een liberaal gekozen en het ministerie omver geworpen worde ; een ander liberaal radicaal gouvernement zou zijne plaats innemen ; de strijd om het behoud der katholieke instellingen zou aanstonds herbeginnen. Ehwel ! wij vragen het aan elken mensch van goede trouw ; is het niet klaar dat in zulk geval, de ijver der katholieken om de noodlottige strekkingen van het liberaal ministerie tegen te werken, oneindig meer gematigd in ons arrondissement, oorzaak dezer onheilen zijn zou, dan in elk ander arrondissement, waar de vereenigde katholieken zich niets te verwijten hebben ? En wie zou het recht hebben zich daarover te beklagen ?

∴

Het liberaal gevaar bestaat in 1900 : het is groot ; het is dreigend. Een onder gouvernement zou onder onze vijanden, de liberalen-radicalen, gekozen worden ; zijn programma is gekend ; het is heel en gansch het tegenovergestelde van het onze. Aan ons, katholieken, de plicht te waken en te werken ten einde dit groot ongeluk aan ons land te sparen.

De liberale candidaten.

FIAT LUX ! Eindelijk is de zoenmaat boven het licht weggenomen en weet men eerst goed wat er in de liberale synagoog werd uitgebroid.

Ziehier de bepaalde en onveranderlijke lijst der candidaten voor Senaat en Kamer :

SENAAT : Enkele kandidaat. M. Jules Thonnar, eigenaar en nijveraar te Eben-Emael, vroeger gebuisde kandidaat voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

KAMER : 1° Werkelijke kandidaat : M. Julius Voncken, advokaat en gemeenteraadslid te Tongeren. — Jules is de man *toujours content*..... en wanneer noch Chaikens, noch Piron, noch Schoolmeesters het riskeeren hunne handen te verbranden, is Jules altijd gereed de kastanjes uit te scharren.

2° Werkelijke kandidaat : M. Adam Raedschelders, meubelmaker te Maeseyck. M. Gerardus Smeets kan telken en keat eikenhout uit dennenhout beter dan Adam, en het is misschien daarom, dat bij eene zwanscandidatuur aan een zwanzer heeft overgelaten. M. Adam is onmisbare candidaat voor elke kiezing, die in Maeseyck plaats grijpt.

« 't Is reclaam voor mijn billards, zegt Daam, en daarbij... 't kost toch niets ! »

Meneer Daam is ook 1e plaatsvervangend candidaat ; alweer voor de « zwans » en om de povertijd van ernstige kandidaten te bedekken.

∴

Meneer Jules Voncken, de liberale candidaat voor de Kamer, stelde in den gemeenteraad voor, de oude en historische wal — tusschen de Maestrichter en de Bilserpoort gelegen — af te werpen. De liberale meerderheid stemde zulks.

In onze stad ging een algemeen verontwaardigingskreet op, de groote dagbladen bemoeiden zich met de zaak : de *Art Moderne* zal het de « Tongersche vandalen » deftig op de knoukels.

« Jean d'Ardenne » in de *Chronique* spaarde zijne vrienden geen haar ; Picard in den Senaat deed er eene ondervraging over, welke door Senator Meyers gesteund werd ; de katholieken van hunnen kant schreven en spraken er tegen van lang vóór de kiezing, wijl de geuzen van deze kwestie een kiesplatvorm gemaakt hadden.

De heer minister heeft beloofd, dat Tongeren zijn wal zal behouden en al zal doen, wat mogelijk is, om scheendingen van zulken aard te beletten.

GEENE

DUBBELZINNIGHEID.

Zekere dissidenten loopen van gemeente tot gemeente en herhalen aan wien het wil aanhooren : « In 1894, hebt gij voor M. Desmaisières gestemd ; in 1898, voor M. Gielen ; ehwel, stemt nu voor onzen candidaat ; zoo zult gij beartelings eenieder te vrede gesteld en daarenboven nog een goed werk verricht hebben, want onze candidaat is voorzeker de beste katholiek der drie. »

Op onze beurt protesteeren wij tegen die valsche en bedriegende taal. Het is noodzakelijk, integendeel, dat ieder kiezer wete dat, door voor den « dissident » te stemmen, hij van zoovel de kansen van lukken van den liberalen candidaat vermeerdert.

Onder deze voorwaarden is, voor den « dissident » stemmen, onrechtstreeks doch zeker de zaak der liberalen maken. Dat is de waarheid.

Het is droevig voor ons, doch het is zoo.

∴

Andere dissidenten stroojen van burgemeester tot burgemeester en van secretaris tot secretaris, een valsch gerucht uit. Zij zeggen : « Onze candidaat en M. Helleputte zijn allerbeste vrienden ; geen verschil van denkwijze verdeelt ze ; voor den eenen stemmen is voor den anderen stemmen ; ehwel M. Helleputte is zeker herkozen te worden, bijzeolig stemt voor ons. »

Zooveel woorden, zooveel leugens.

Voor den dissident stemmen, dat is stemmen tegen M. Helleputte ; dit ware hem zelfs beleedigen, want het ware de edelmoedige poginegen misprijzen welke deze klaarziende katholiek ten voordeele der eendracht aangewend heeft.

Zulke taal is overigens logenstraf, want ingevolge de nieuwe kiewet is het panacheeren VOLSTREKT VERBODEN ; men mag maar eenmaal meer stempelen : het is dus gansch onmogelijk voor den dissident te stemmen zonder tenzelven tijd TEGEN M. Helleputte en zijne lijst te stemmen.

∴

Ziedaar twee voorbeelden van betgeen onze tegenstrevers beweeren ; zulke handelwijze is voorzeker niet zeer kiesch, doch degenen die ze gebruiken tellen daardoor duizend en duizend kiesbrieven van de buitenlieden ongeldig te doen verklaren, welke zij in hunne weekbladen voor « imbéciles » of zeels uitmaken.

Hoe meer de lijst Helleputte ongeldige kiesballetjes zal bekomen, des te beter dit zal zijn voor den candidaat onzer « dissidenten » en ook ..... voor *den liberalen candidaat.*

Doch met zulke uitslagen bekreunt zich geen enkel van deze groote katholieken.

De wraak is toch een schoon ding ; niet te verwonderen dat men de leugenstal tot hare hulp inroept !

Dat dus al degenen die aan het behoud van het ministerie houden ; dat al degenen wier hart vertrouwen ; dat al degenen die aan de tongersche dissidenten gehecht zijn, dat al degenen die de tongersche dissidenten gekozen hebben, dat al degenen die de tongersche dissidenten gekozen hebben, dat al degenen die de tongersche dissidenten gekozen hebben